

Opetussuunnitelma

MONIKULTTUURISUUDEN ASiantuntijan ERIKOISTUMISKOULUTUS (2021—2022), (40 op)

Monikulttuurisuuden asiantuntijan erikoistumiskoulutus on monitieteinen ja -alainen ja se toteutetaan yhteistyössä yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen kesken. Kyseessä on työelämäläheinen koulutus, joka tuottaa erikoisosaamista eri aloille.

Koulutus koostuu kaikille yhteisistä opinnoista (30 op) sekä opiskelijan omaan toimintaympäristöön liittyvästä kehittämistehtävästä (10 op). Opetus tuotetaan ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen yhteistyönä. Työelämän edustajat osallistuvat koulutuksen suunnitteluun, seurantaan, arviointiin ja kehittämiseen.

1 Kaikille yhteiset opintojaksot (30 op)

1. Kansainväliset muuttoliikkeet ja maahanmuuttajien kotoutuminen, (5op)
2. Monikielisyys ja kulttuurienvälinen viestintä, (5op)
3. Ihmisoikeudet ja lainsäädäntö, (5op)
4. Kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen, (5op)
5. Kulttuuritietoiset työkäytännöt, (5op)
6. Kansainvälisen ja monikulttuurisen työyhteisön johtaminen, (5op)

2 Opiskelijan kehittämistehtävä (10 op)

MONIKULTTUURISUUDEN ASiantuntijan ERIKOISTUMISKOULUTUKSEN KOHDERYHMÄ

Koulutuksen kohderyhmänä ovat monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden tehtävissä toimivat asiantuntijat julkishallinnossa, järjestöissä ja yrityksissä. Koulutuksen painopisteinä ovat monikulttuurisissa toimintaympäristöissä tarvittavien ammatillisten tietojen ja valmiuksien syventäminen, kotoutumista ja työllistämistä edistävien palvelujen suunnittelu ja koordinointi, monikielinen ja monikulttuurinen viestintä sekä monikulttuuristen työyhteisöjen johtaminen ja kehittäminen. Erikoistumiskoulutukseen voivat hakeutua soveltuvan ylemmän tai alemman korkeakoulututkinnon suorittaneet. Erikoistumiskoulutus on monialainen. Hakijalta edellytetään myös riittävän laajaa ja monipuolista työkokemusta.

MONIKULTTUURISUUDEN ASiantuntijuus JA KOULUTUKSEN TARVE

Keskeinen osa suomalaisen työelämän muutosta on lisääntynyt kansainvälinen yhteistyö, liikkuvuus ja maahanmuutto. Näiden johdosta työelämän monikielisyys ja -kulttuurisuus on kasvanut ja sekä esimiehiltä että työntekijöiltä vaaditaan uusia taitoja toimia monimuotoisissa työyhteisöissä. Myös yhteiskunnan palvelujärjestelmä kohtaa uusia tilanteita, kun kansainväliset asiantuntijat, tilapäiset ulkomaiset työntekijät ja Suomeen monista eri syistä muuttaneet henkilöt tulevat, asettuvat ja kotoutuvat. Työelämäkuulemisten perusteella koulutustarve painottuu erityisesti monikieliseen ja monikulttuuriseen viestintään, maahanmuuton hallintaan ja pakolaisten vastaanottoon, kotoutumista ja työllistämistä edistävien palvelujen suunnitteluun ja koordinointiin sekä monikulttuuristen työyhteisöjen johtamiseen.

Monikulttuurisuuden asiantuntijan erikoistumiskoulutus tarjoaa eri alojen ammattilaisille mahdollisuuden syventää ja laajentaa omaa osaamistaan maahanmuuton, kotoutumisen, monikulttuurisuuden ja monikielisyyden kysymyksissä. Koulutus antaa myös valmiuksia monimuotoisten työyhteisöjen kehittämiseen.

Erikoistumiskoulutuksen suorittuaan opiskelija on perehtynyt uusimpaan tieteelliseen tietoon ja syventänyt taitojaan ja valmiuksiaan tehdä ja kehittää monikulttuurisuustyötä suomalaisen yhteiskunnan muuttuvissa tilanteissa, jossa ajankohdasta riippuen painottuvat mm. humanitäärisen suojelun tarve ja ihmisoikeuksien toteutuminen, maahanmuuttajien työllistymisen ja yrittäjyyden tukeminen sekä monimuotoisuuden johtaminen monietnisissä työyhteisöissä.

OSAAMISTAVOITTEET JA OPISKELIJAN ASIAANTUNTEMUKSEN OSOITTAMINEN

Erikoistumiskoulutus on moduulirakenteinen ja sisältää kuusi opintojaksoa. Osaaminen osoitetaan sekä opintojaksokohtaisesti että toteuttamalla kehittämistehtävä, joka arvioidaan koulutuksen päätteeksi järjestettävässä loppuarvioinnissa. Erikoistumiskoulutuksen todistus voidaan myöntää opintojaksojen ja kehittämistehtävän loppuarvioinnin hyväksytysti suorittaneelle.

Erikoistumiskoulutuksen asiantuntemuksen kokonaisuutta koskevat osaamistavoitteet osoitetaan kehittämishankkeessa ja koulutuksen päättävässä loppuarvioinnissa.

Erikoistumiskoulutuksen suorittuaan osallistuja:

- ymmärtää yhteiskuntaa laaja-alaisesti monikulttuurisuuden näkökulmasta,
- osaa analysoida etnisyyden ja kulttuurien merkityksiä yksilön, yhteisöjen ja yhteiskunnan välisiin suhteisiin,
- soveltaa omaksumaansa tietoa globalisoituvien yhteiskunnallisten ja kulttuuristen ilmiöiden ymmärrystä vaativissa asiantuntijatehtävissä, ja
- viestii ymmärrettävästi monikulttuurisissa ja -kielisissä vuorovaikutustilanteissa,
- on kehittänyt omaa monikulttuurista asiantuntijuuttaan ja osaa hyödyntää sitä työelämässä.

TOTEUTUSTAPA

Monikulttuurisuuden asiantuntijan erikoistumiskoulutuksen suorittaminen on mahdollista osallistumalla ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen yhteistyönä järjestämään opetukseen. Laaja-alainen korkeakouluverkosto on kehittänyt koulutusmallia. Korkeakoulu-yhteistyöhön on osallistunut seuraavat korkeakoulut: Diakonia-ammattikorkeakoulu, Tampereen, Turun sekä Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu sekä Turun yliopisto, Åbo Akademi ja Itä-Suomen yliopisto. Opetus järjestetään näiden yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhteisesti laatiman opetussuunnitelman pohjalta.

Vuonna 2021–2022 toteutettavan valtakunnallisen koulutuksen päävastuullisina järjestäjinä ovat Turun yliopisto ja Diakonia-ammattikorkeakoulu. Koulutuksen toteutuksessa on yksi tai kaksi opiskelijaryhmää riippuen koulutuksessa aloittavien määrästä (max36). Lähipäivät järjestetään Helsingissä Diakonia-ammattikorkeakoulussa, mikäli opiskelijaryhmiä on vain yksi. Kahden ryhmän tilanteessa, hyödynnetään etäyhteyksiä lähipäivillä ja alueelliset ryhmät kokoontuvat Helsingissä ja Turussa.

Koulutus on yhteinen korkeakoulutuskentälle, mutta perustuu rinnakkaiseen lainsäädäntöön ja rahoitukseen. Turun yliopisto antaa todistuksen yliopistotaustaisille ja Diakonia-ammattikorkeakoulu antaa todistukset ammattikorkeakoulutaustaisille opiskelijoille hyväksyttävästi suoritetuista opinnoista. Todistukseen merkitään, että koulutus on toteutettu yhteistyössä korkeakouluverkoston kanssa. Vastaavasti opiskelijat rekisteröidään korkeakoulun opiskelijoiksi, samoin kuin osallistumismaksut laskutetaan, tämän rinnakkaisen periaatteen mukaisesti.

Yhteensä 40 opintopisteen laajuinen monikulttuurisuuden asiantuntijan erikoistumiskoulutus suoritetaan puolessatoista vuodessa oman työn ohessa. Erikoistumiskoulutus toteutetaan monimuoto-opetuksena. Se sisältää 6 lähijaksoa, joihin sisältyvät koulutuksen aloitus- ja loppuseminaarit. Lähiopetuspäivät ovat 1–2 päivän mittaisia. Keskeistä asiantuntijuuden kehittämisessä on osallistujien välinen vertaisoppiminen. Yksittäisissä opintojaksoissa oppimismuotoina ovat asiantuntijaluennot, kirjallisuuteen perehtyminen sekä erilaiset oppimistehtävät (yksilö- ja pienryhmä). Työelämäläheiset opinnot korostavat työssä oppimista ja oppimisen kytkemistä työstä nouseviin kysymyksiin. Erikoistumiskoulutukseen kuuluu tieteellis—käytännöllinen kehittämistehtävä ja siihen liittyvä ohjaus. Koulutuksessa käytetään Turun yliopiston verkko-oppimisympäristöä (Moodle).

Koulutus on sisällöltään monitieteinen, ja siinä hyödynnetään yhteistyöammattikorkeakoulujen ja yliopistojen opetus- ja tutkimushenkilöstön ohella työelämä- ja muita asiantuntijoita. Arviointitapoina käytetään opintojakson opettajien arvioinnin lisäksi vertaisarviointia ja mahdollisuuksien mukaan työelämäyhteistyössä toteutettavaa arviointia. Loppuarviointi kaikissa opintokokonaisuuksissa on joko hyväksytty tai hylätty.

Opinnot perustuvat oppijälähtöiseen näkökulmaan, jossa huomioidaan osallistujien tietotaito sekä heidän esittämänsä kysymykset ja työelämässä esiin tulleet kehittämishaasteet. Kehittyminen monikulttuurisen työn asiantuntijaksi on prosessi. Ammatillainen kartuttaa osaamistaan koko ammatillisen kehityksensä ajan. Oppijälähtöisyys huomioidaan opetussuunnitelman toteutuksessa.

ERIKOISTUMISKOULUTUS

Opintosuunnitelman yhteiset ja valinnaiset opintojaksot on kuvailtu alla. Opintojaksojen sisältökuvaukset ja toteutus tarkennetaan erikseen.

1 Kaikille yhteiset opintojaksot (30 op)

1. Kansainväliset muuttoliikkeet ja maahanmuuttajien kotoutuminen, (5op)

Osaamistavoitteet: Osallistuja tuntee kansainvälisten muuttoliikkeiden piirteitä ja historiaa sekä ymmärtää niiden vaikutuksen suomalaiseen yhteiskuntaan; hahmottaa maahanmuuttoon liittyviä prosesseja sekä ymmärtää kotoutumisen monimuotoisuutta ja tähän vaikuttavia tekijöitä; tuntee monikulttuurisuuteen liittyvän keskeisen teoreettisen keskustelun; tunnistaa rakenteellisen rasismien ja sen eri muodot suomalaisessa yhteiskunnassa.

Keskeiset sisällöt: Muuttoliikkeiden ja maahanmuuton vaikutukset yhteiskunnassa; Monikulttuurisuuteen liittyvät keskeiset käsitteet ja teoreettiset näkökulmat; Maahanmuutto- ja kotouttamispolitiikka sekä kotoutumiseen vaikuttavat tekijät suomalaisessa yhteiskunnassa; Rasismi yhteiskunnallisena ilmiönä

Ajankohta: kevät 2021

2. Monikielisyys ja kulttuurienvälinen viestintä, (5op)

Osaamistavoitteet: Osallistuja tuntee kielellisiin oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvät periaatteet; hahmottaa oman toimivaltansa juridiset rajat kielikysymysten päätöksenteossa sekä pystyy selvittämään toiselle osapuolelle hänen oikeutensa ja velvollisuutensa; osaa havainnoida ja oppia kieli- ja kulttuurikorkeiden vuorovaikutuksen ja neuvottelutaidon periaatteita; tietää esteettömyyden ja saavutettavuuden periaatteet, joihin liittyvät selkeä ilmaisu ja kärsivällinen kuunteleminen, sekä tulkin käytön, selkokielen ja ei-verbaalisen viestinnän perustaidot.

Keskeiset sisällöt: Monikielisyys ja vieraskielisten kielelliset taidot; Kieli- ja kulttuuritietoinen vuorovaikutus ja neuvottelutaito; Saavutettava viestintä

Ajankohta: kevät 2021

3. Ihmisoikeudet ja lainsäädäntö, (5op)

Osaamistavoitteet: Osallistuja ymmärtää ihmisoikeuksien oikeudellisen suojan sisällön, tunnistaa monikulttuurisuuden tuomat haasteet keskeisten oikeuksien ja periaatteiden soveltamisessa sekä kykenee huomioimaan nämä näkökulmat omissa työtehtävissään.

Keskeiset sisällöt: Monikulttuurisuus lainsäädännön näkökulmasta, keskeiset perus- ja ihmisoikeudet sekä niiden valvonta, yhdenvertaisuus ja syrjinnän kieltä, perheväkivalta, lapsen etu, kulttuuristen erityistarpeiden huomioiminen oikeudellisesta näkökulmasta

Ajankohta: syksy 2021

4. Kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen, (5op)

Osaamistavoitteet: Osallistuja ymmärtää kotoutumisprosessin sekä henkilökohtaisena että yhteiskunnallisena prosessina; ymmärtää erilaisten yhteiskunnallisesti muotoutuneiden työkulttuurien merkityksen yksilön työhistoriassa; hahmottaa kotoutumisen kahdensuuntaisena prosessina, jolloin huomio kiinnittyy myös vastaanottavan yhteiskunnan asenteisiin kansalaisten, hallintorakenteiden ja organisaatioiden (työyhteisöjen) tasolla; näkee monikulttuurisen työelämän merkityksen yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan tasolla.

Keskeiset sisällöt: Opintojaksolla käsitellään globaaleja työmarkkinoita sekä yksilön että yhteiskunnan tasolla. Osallistujaa ymmärtää monikulttuuristen ja monietnisten yhteisöjen (erityisesti) työyhteisön toimintaa ja sen merkityksestä yksilön kannalta. Syvennetään osallistujan omaa ammattitaitoa muualta hankitun osaamisen tunnistamisessa ja näkyväksi tekemisessä.

Ajankohta: syksy 2021

5. Kulttuuritietoiset työkäytännöt, (5op)

Osaamistavoitteet: Osallistuja tunnistaa oman kulttuurisen taustansa ja kulttuuri-identiteettinsä sekä valtasuhteiden merkityksen omassa työssään ja työkäytännöissään; osaa huomioida kielen, kulttuurin ja uskonnon tuomat merkitykset asiakkaan kohtaamisessa; osaa erottaa yksilön elämäntilanteen / perhetilanteen vaikutukset yhteiskunnan rakenteellisista ja kulttuurisista tekijöistä; tunnistaa erilaiset haavoittuvat ryhmät ja omaa valmiudet toimia ammatillisesti erilaisissa haavoittavissa tilanteissa olevien ja erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden kanssa.

Keskeiset sisällöt: Opintojaksolla käsitellään kulttuurin merkitystä yksilöiden ja yhteisöjen identiteetin rakentumisessa. Lisäksi syvennetään tietoja ja valmiuksia yksilöiden ja ryhmien haavoittavien olosuhteiden tunnistamiseen sekä kulttuuritietoisien ja yhdenvertaisuutta edistävien työkäytäntöjen omaksumiseen ja toteuttamiseen osallistujan oman työn kontekstissa.

Ajankohta: kevät 2022

6. Kansainvälisen ja monikulttuurisen työyhteisön johtaminen, (5op)

Osaamistavoitteet: Osallistuja ymmärtää monimuotoisuuden vaikutukset työyhteisön johtamiseen; hallitsee taitoja, jotka edistävät sujuvaa kulttuurien välistä vuorovaikutusta ja osaa auttaa työyhteisöä kehittämään hyvin toimivia käytäntöjä monikulttuurisen työn arkeen; ymmärtää ulkomaalaistaustaisten perehdytyksen erityisluonteen ja huomioi yhdenvertaisuuden periaatteet johtamisessa; tunnistaa kulttuurien välisen työn hankauspisteitä ja osaa miettiä keinoja ongelmien ratkaisemiseksi. Ymmärtää haasteet, jotka liittyvät kansainväliseen rekrytointiin, kielen oppimiseen työssä, tutkintojen tunnustamiseen. Tunnistaa ja osaa tukea kulttuurien välistä työtä edistäviä käytäntöjä ja rakenteita arjen työssä.

Keskeiset sisällöt: Kansainvälisyyden ja monimuotoisuuden haasteet johtamiseen; kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden vaikutus johtamisen perusteisiin

Ajankohta: kevät 2022

2 Opiskelijan kehittämistehtävä (10 op)

Osaamistavoite: Erikoistuva opiskelija kykenee arvioimaan kriittisesti tutkimus- ja työelämäläheistä tietoa, hyödyntämään tutkimus- ja kehittämismenetelmiä ja soveltamaan niitä monikulttuuriseen työhönsä. Opiskelija kykenee kehittämään kulttuuritietoisia työkäytäntöjä ja raportoimaan oman tutkimus- tai kehittämistyönsä jäsentyneessä ja työelämäläheisessä muodossa.

Keskeiset sisällöt: Opiskelijan suorittama monikulttuuriseen työhön liittyvä kehittämistehtävä ja sen raportointi. Kehittämistehtävän muotona voi esimerkiksi olla 1) työpaikalla tai laajemmin työelämässä toteutettava hanke ja sen raportointi 2) tutkimus- tai kehittämishankkeen suunnitelma tai meneillään olevan hankkeen raportointi tai 3) artikkeli vertaisarvioidussa tai muussa asiantuntijajulkaisussa.

Oppimismuodot: Opiskelija sopii työelämäläheisen kehittämistehtävän aiheen ja toteutuksen erikoisalan vastuupettajien kanssa. Opiskelija toteuttaa tieteellis-käytännöllisen kehittämistehtävänsä yhteistyökorkeakoulujen ja mahdollisuuksien mukaan myös työpaikan tai työelämän toimijoiden ohjausta sekä muiden erikoistumiskoulutuksen opiskelijoiden vertaistukea hyödyntäen.

Ajankohta: Tavoitteellinen valmistumisaika toukokuu 2022

Opetussuunnitelma tarkentuu ohjausryhmässä käytävän keskustelun, Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa tehtävän yhteistyön sekä osallistujilta saadun palautteen ja arvioinnin pohjalta.